

מסורת הש"ס

(א) צ"ל: ל. (ב) [למקן מ:].
(ג) ממזמ: מב. (ד) [למקן מ:].
(ה) י"ב: שטמח.
(ו) [צ"ל ומק:]. (ז) [צ"ל ומק:].
(ח) [צ"ל ולמק:].

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר בהמשה יִשְׁרָאֵל לחדש השביעי יהיה חג הקצות שבעת ימים לך: ויקרא כג לז.
2. חג הקצות תעשה לך שבעת ימים: באסף מנגן ומתקן: דברים טו יג.
3. גדלים תעשה לך על ארבע כנפות בסותך אשר תבסך בה: דברים כב יב.
4. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם וישעו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזרחה ותנו על ציצת הכנף פתיל תבלת: במדבר טו לח.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם עשה וי' ובפרק ארבעה אהין ופ"ק ל"ז וזית קשא נמק: (ב) ד"ה מין וי' דמילא קדושה עלייהו איתקנא: (ג) ד"ה הוא וי' של טעם נדעה לביס מכפרת כו' דלמר עולא:

גלוין הש"ס

נב' מנין לעצי סוכה. עי' למקן דף לו ע"ב רש"י ד"ה אסור להרים:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עץ סוכה לאסר הנאה כל צענה האיל והוקף למזל (לקמן דז). שבעת ימים לה' משמע כל צענה לה' הוא הקדש (ב"בא לז). אין עושין סוכה בחול של מועד. מי שלל יש צבוקה י"ט הראשון (לקמן דכ). עשאה. לציית מן הוועין. הוועין שוקרין פרוקין וקוללים אותם מן הנגד, ל"א להי קרי להו קולין. שיהא מן הנגד קולין (מנחות מב). וכן הנימין. הינו אותן שיהא מן הנגד כחפיה (שם). מן הגרדין. פריש (שם). פסולה. כל זמן שמתווכרין נגד דבעין שיהא לשמה. והא' תלי וטומה כה (שם).

סוכה פרק ראשון סוכה

מ.

עין משפט נר מצוה

גו א מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טושי"ע
ל"ח ס' מלנו סקי"א:
גו ב מ"י פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג
עשין מג טושי"ע ל"ח ס' מלנו סקי"א:
גו ג מ"י פ"א מהלכות ציצת הלכה יא סמג
עשין טו טושי"ע ל"ח ס' יא סקי"א:

לעני רש"י

פרידנשי"ש. ציצית (חוטין היוצאים מן האריגה בסוף הבגד). לומשי"ש (לומישיל"ש). פקעות (של חוט).

רבינו חננאל

פ"סא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. מבני בשלא עשאה לשם סוכה של מציצה, לפיכך גרסינן בירושלמי מני צריך לחדש בה דבר, תבטיא אמרי טפח ר' יוסי אומר כל שהו. מאי טעמיהו דבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, סוכה העשויה לשם חג בעינן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל שבעה ואפילו בחול של מועד. ואלקשא (ל"ב"ה) [לד"ה] עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן ובית הלל לית להו הא דרבי יהודה, דאמר עשאה רבי יוחנן, דאמר שנוכך בקבוצים ונמטר, או מן החושים של גרדי, או מן הנימין פסולה. מן הסיסין, פ"ר הן פקעות כשרה. אמר לי אף מן הפקעות נמי פסולה, דבעין טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. ושנין שאני התם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה, לכך בעינן עשייה שהיא הטויה, לשם גדילים, למעוטי מי שלא נטוה לשם גדילים. ועשו להם ציצית, וייקנין האי דכתיב להם משהלם למעוטי גזול, אבל גבי סוכה דליכא קרא אחרינא למעוטי גזולה, ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה, אבל עשויה לשמה לא בעינן להביי בית הלל. וקיימא כל חג כשמואל דבעינן טויה לשמה.

סוכה ישנה בית הלל מכשירין. בירושלמי מני צריך לחדש זה דבר מבנין אחרין טפח רבי יוסי אומר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא ונבלד שנתה על פני כולה ובתרי הכי איתא התם מנה ישנה פלוגתא דבית שמאי וצ"ה א"ר דברי הכל הוא מכיון שלא עשאה לשם פסח דבר ברי הוא שלא דקדק בה: **ואם עשאה לשם חג** וב"י. אפילו לבית הלל נפקא מינה שאין צריך לחדש זה דבר ואפילו לא נפקא מינה אלא לצ"ש יש לו לתנא לפרש כמה נחלקו ולא שייך לאקשויי טעמא דצ"ש אלא לאשמועינן אלא היכא דפליגי מנאי אליבא דצ"ש ולא נפקא מינה מידי בפלוגתא אליבא דבית הלל כי היא דרבי אליעזר דמילה (שם דף קלח). ובפרק ארבעה אהין (יבמות דף כח. טז) (ה) קשיא וצ"פ קמא דצ"ה (דף יז:) וכולן פירשנו במקומם: **מנין לעצי סוכה שאסורין בל שבעה**. משמע דאסורי מדאורייתא ודרשה גמורה היא מדפרין והא קרא להכי הוא דאחא ומימא דפסקי כירה (שם דף מה). משמע שהוא מדרבנן דמיימי התם ראייה דרבי שמעון אית ליה גבי נר מתוך שהוקפה למזותו הוקפה לאסורו מהא דמניא דאין נוטלין עצים מן הסוכה צ"ט ור' שמעון מתיר ושון בסוכה חגג שהיא אסורה וצ"פ המציא כדי יין (צ"ה דף ל:) (זס) מיימי דרשה דהכא ואפילו לה שמשעת התם צבוק פסעמין דלא אסירא אלא מטעם מוקפה דקאמרינן עצי סוכה דמילא קדושה (א) איתקנא לצעזעויה דהאי דאסור מדאורייתא היינו צעודה קיימת אסור לטוול ממנה עצים אבל משנפלה דנטולה מזהה לא אסירא אלא מדרבנן והא דפריך צ"ה (שס) וי' מהני ציה תנאה מזהה משום דכיון דלא מהני ציה תנאי צעודה קיימת כשנפלה נמי לא יועיל דמיגו דאיתקנא צין השמשות איתקנא לצעזעו ומשני דסיפא אחאי לטובה דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צאומר איני צול מזה כל צין השמשות דלא הוקף למזותו ולא דמו לעצים שהם עיקר המזוה ועל כרחך צול מזה ויש בהם סמית אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דצרייך דרך קשיא ומירון ור"מ מפרש דעצים של כדי הכשר סוכה חילא קדושה עליהו והא דפריך נמי (א) וי' מהני ציה תנאה משום דמסתמא כי היכי דלא מהני תנאה צמאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין צריך לסוכה צין לא צריך וההיא דצ"ה קשיא מפרק כמה מדליקין (שם דף כב. וס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צווי מזוה ולא משום מוקפה ובמקומה פירשנו: **מה הניגה לה' אף סוכה לה'.** קסבר רבי יהודה צן צמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמין לה לטובה לשם חג: **ההוא מיבעי ליה למעוטי גזולה.** תימא תיפוק ליה משום דהוה ליה מזוה הבאה בעצירה דמהאי טעמא פסלינן (א) אחריו הגזול ציוס טוב שני לקמן צריש לולב הגזול (ד' כט): ובההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא צ"ט ראשון צעין לכס משלכס אלא צ"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מזוה הבאה בעצירה והשתא אסן כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאיתקנא למעוטי שאלו אלא גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דלמרי לקמן פירק הישן (ד' יז:) דלמס יואל ידי חובצו צבוכה של צמירי ונפקא להו מדכתיב כל האורח צרישאל ישצו צבוכות מלמד שכל ישראל ראויין לישצו צבוכה אחת וי"ל דטעמא דמזוה הבאה בעצירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניצוקין (גיטין ד' נה. וס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דאמר עולא צגמרא צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעין ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הבית וגזול (צ"ק ד' קד). ואומר ר"מ דטעמא דעולא צגיטין משום מזוה הבאה בעצירה אלא דאורייתא היא ומיהו צללו הכי לא יתכן דהא צהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דבפרק מרובה (ס' ד' יז:) דריש צבא צהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול צהחול צתרא לאו יאוש כדי הוא דליכא יאוש ושינוי השם דקאמר התם צמרובה (ס' יז:) דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרא ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף יז:] דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו כיון דקדוש הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליי הקדש מחמת שינוי השם דחאי השתא לא חוי להקריבה דבעינן קרבנו צענה שוקדיש: